

แนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถในองค์กรทางการศึกษา COMPETENCY-BASED EDUCATION APPROACH IN EDUCATIONAL ORGANIZATIONS

ดร.ชัชรินทร์ ชวนวัน¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ 2.เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถ วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ 15 ท่าน เป็นผู้ให้ข้อมูล ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.ระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ ประกอบด้วยสาระสำคัญ ได้แก่ 1.ประวัติ 2.ปรัชญา 3.นิยาม 4.หลักการพื้นฐาน 5.องค์ประกอบ 6.ลักษณะ 7.ระบบ 2.แนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถ กำหนดออกเป็น 3 ระยะ (Three Phase) กำหนดแนวทางการดำเนินการ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ (Competency Analysis) เป็นการกำหนดความสามารถ-โมเดลความสามารถ รวม 5 ปัจจัยความสำเร็จ 25 ตัวบ่งชี้ ระยะที่ 2 การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ความสามารถ (Designing Implement & Development) เป็นการออกแบบกระบวนการเรียนรู้/การฝึกอบรมพัฒนาความสามารถ รวม 6 ปัจจัยความสำเร็จ 45 ตัวบ่งชี้ ระยะที่ 3 การประเมินผลความสามารถ (Evaluation) เป็นการประเมินผลการจัดการศึกษาตามความสามารถ รวม 7 ปัจจัยความสำเร็จ 50 ตัวบ่งชี้

คำสำคัญ : ความสามารถ,โมเดลความสามารถ, การจัดการศึกษาตามความสามารถ

Abstract

The purposes of this research were 1.To study competency-Based Education system 2.To study the competency-Based Education Implementation approach. The first period of the research was the qualitative procedure, Specialist 15 people information data. The second period was the quantitative procedure. The sample group consisted of 35 school administrators and other stakeholders. The instrument used to collect the data was the questionnaire. The data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The research findings were as follows: 1. Competency-Based Education System consisted of seven component. They were CBE History, CBE Philosophy, CBE Definition, CBE Foundation Principle, CBE Component, CBE Characteristic, and CBE System. 2. Approach to Competency-Based Education Implementation consisted of three phase. Phase 1 Competency Analysis is defining competency and competency model, including 5 success factors, 25 indicators. Phase 2: Designing the Competency-Based learning process is the design of the learning / training process., including 6 success factors, 45 indicators, Phase 3 Evaluation of competency is the evaluation process of the Competency-Based Education include 7 success factors, 50 indicators.

Key words: Competency, Competency Model
Competency Based Education

¹ อดีตข้าราชการ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการพัฒนาคนอย่างยิ่งเพราะคนที่มีความสามารถและศักยภาพจะนำไปสู่การพัฒนาความเจริญของประเทศชาติ การบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้ยกระดับสมรรถนะอย่างเพียงพอสามารถเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่รุนแรง จึงเป็นความจำเป็นที่ต้องดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จบนพื้นฐานของการมีวิสัยทัศน์ในเรื่องทรัพยากรมนุษย์ที่ถูกต้องชัดเจนและอย่างมียุทธศาสตร์ เพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาประเทศให้สามารถดำรงความได้เปรียบเชิงแข่งขันและก้าวเดินไปในเวทีแห่งการแข่งขันได้อย่างมั่นคง ประกอบกับโลกยุคปัจจุบันได้พัฒนาเข้าสู่ยุคของสังคม เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy Society) ทำให้ประเทศจำเป็นต้องปรับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นองค์กรทางธุรกิจหรือองค์กรทางด้านการศึกษา เพื่อพัฒนาคนในองค์กรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา มีปัญญา มีความรู้ ทักษะและความสามารถปฏิบัติการ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาโดยยึดหลักสมรรถนะ (Competency-based Development) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ (Knowledge Worker) สามารถปฏิบัติงานภายใต้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและระบบบริหารจัดการแนวใหม่ได้อย่างประสิทธิภาพ

แนวคิดการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency Based Education : CBE) มีที่มาจากกระแสแรงกดดันทางสังคมและเศรษฐกิจที่เผชิญกับการขาดบุคคลที่มีความสามารถด้านแรงงานที่เหมาะสม จึงเป็นทางเลือกสำคัญและถูกกำหนดให้เป็น "วิธีการตามความรู้ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การวัด" สิ่งที่บุคคลสามารถทำได้จริง ๆ อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ การศึกษาตามความสามารถเป็นแนวทางเพื่อการศึกษาส่วนบุคคลที่อยู่บนพื้นฐานของความเชี่ยวชาญที่แสดงออกถึงความสามารถตามระดับที่คาดหวังในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนแต่ละ

คนมีหน้าที่รับผิดชอบในเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดขึ้น การเรียนรู้ที่เน้นความสามารถ (Competency-Based Learning) หมายถึงระบบการเรียนการสอน การประเมินผล การให้เกรด และการรายงานทางวิชาการ ซึ่งอ้างอิงจากผู้เรียนที่แสดงให้เห็นว่าได้เรียนรู้ มีความรู้ และมีทักษะ ที่คาดว่าจะสามารถเรียนรู้ขณะที่ก้าวหน้าผ่านการศึกษาในโรงเรียนของรัฐ ระบบการศึกษาตามความสามารถใช้มาตรฐานการเรียนรู้ของรัฐเพื่อกำหนดความคาดหวังทางวิชาการและกำหนด “ความสามารถ” หรือ “Competency” ในหลักสูตรที่กำหนดในสาขาวิชาหรือระดับชั้นเรียน ปัจจุบันการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency based Education) ที่กำหนดขึ้นมีความหมายคล้ายกัน คือ การเรียนรู้ตามความสามารถ (Competency-based learning) หรือ การศึกษาและการฝึกอบรมที่เน้นความสามารถ (Competency-based education and training) และให้ความหมายว่าเป็นวิธีการสอนและการเรียนรู้ที่นำมาใช้บ่งชี้ในการเรียนรู้ทักษะที่เป็นรูปธรรมมากกว่าการเรียนรู้เชิงนามธรรม

การดำเนินงานจัดการศึกษาในปัจจุบัน ยังไม่ปรากฏรูปแบบหรือแนวทางการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency Based Approach) สำหรับการดำเนินงานขององค์กรทางการศึกษาที่ชัดเจนและสามารถอ้างอิงความเป็นมาตรฐานการจัดการศึกษาตามความสามารถอย่างเป็นรูปธรรม ไม่มีข้อมูลดัชนีตัวบ่งชี้จากรายงานผลการดำเนินงานและการประเมินความสามารถจากองค์กรทางการศึกษาที่จะใช้เป็นประโยชน์ต่อการบริหารทรัพยากรบุคคลทางการศึกษาตามความสามารถได้ตามที่พึงปรารถนา รวมทั้งไม่ปรากฏการนำรูปแบบการจัดการศึกษาตามความสามารถมาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษาตามความสามารถในเชิงนโยบายได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งกระบวนการดำเนินงานจัดการศึกษาตามความสามารถสำหรับองค์กรทางการศึกษา จะ

กำหนดรูปแบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education Model) ที่ประกอบด้วย การกำหนดและพัฒนา รูปแบบความสามารถ, การกำหนดรูปแบบการเรียนรู้และการพัฒนาความสามารถ, การกำหนดรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้ความสามารถ, และการประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ ที่สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาความสามารถภาครัฐและหลักการจัดการศึกษาตามความสามารถ ดังนั้น เพื่อเป็นการศึกษาและค้นหา แนวคิดวิธีการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ที่จะนำไปสู่ระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “แนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถในองค์กรทางการศึกษา (Competency-Based Education Approach in Educational Organization)” ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีความสำคัญในกระบวนการบริหารทรัพยากรบุคคลตามแนวคิดการใช้ความสามารถเป็นฐาน (Competency-Based Approach) ทั้งนี้เพื่อจะใช้เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางพื้นฐานที่นำไปสู่การจัดการศึกษาตามความสามารถในองค์กรทางการศึกษาที่เหมาะสมและมีมาตรฐาน สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภาครัฐและยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการให้ประสบความสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถ

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน และผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 30 คน
แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานในการวิจัย ได้แก่

1.ทฤษฎีการเรียนรู้ตลอดชีวิต(The concept of lifelong learning) ที่เน้นการผสมผสานทฤษฎีการจัดการการศึกษา การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการบริหารสถานศึกษาระดับมืออาชีพที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยวิธีการแบบองค์รวมเพื่อวัตถุประสงค์ของการวิจัยการจัดการศึกษาตามความสามารถ ควบคู่ไปกับการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

2.ทฤษฎี แนวคิดการพัฒนา/การฝึกอบรมตามหลักสมรรถนะ (competency-based training) ที่เน้นถึงการพัฒนาที่ตามแนวทางความสามารถ และเป็นกระบวนการที่สมบูรณ์และครอบคลุมการบรรลุความสามารถที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานในตำแหน่งและหน้าที่ให้บรรลุความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถสังเกต วัด ประเมินผลและพัฒนาได้ โดยผ่านโมเดลการจัดการศึกษาตามความสามารถ

3.ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญสามประการ คือ

3.1 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviourism Theory) เป็นทฤษฎีรากฐานทางปรัชญาโครงสร้างความสามารถ ที่กล่าวถึงความสามารถในการปฏิบัติ เป็นสิ่งที่บุคคลควรมีหรือควรจะสามารถทำได้ ซึ่งเป็นคำอธิบายของการกระทำพฤติกรรมหรือผลลัพธ์ที่สามารถแสดงออกและประเมินผลได้ จะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้ในพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้แนวปัญญานิยม (Cognitive Theory) เป็นทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ หมายถึงปัญญานิยมหรือกลุ่มความรู้ความเข้าใจ หรือบางครั้งอาจเรียกว่ากลุ่มพุทธินิยม เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการทางปัญญาหรือความคิด ที่กล่าวถึงความสามารถตามที่คนรู้และสามารถทำได้ภายใต้สถานการณ์ในอุดมคติซึ่งอธิบาย พฤติกรรมมนุษย์ โดยทำความเข้าใจกระบวนการคิด สมมติฐานคือมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเหตุผลมีตัวเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับพวกเขา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมใด ๆ ที่สังเกตเห็นได้สะท้อนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในใจของผู้เรียน เป้าหมายคือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการทำงานให้สำเร็จ

3.3 ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism Theory) ปรัชญาการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้หรือการสร้างความรู้ของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ของตนเอง โดยการนำความรู้ความเข้าใจประสบการณ์เดิมหรือสิ่งที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมหรือสารสนเทศใหม่ที่ได้รับมาเชื่อมโยงกันสร้างเป็นความเข้าใจของตนเอง หรือ เรียกว่า โครงสร้างทางปัญญา ซึ่งคือ ความรู้ นั่นเอง และครูทำหน้าที่เป็นโค้ชให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำในความพยายามของนักเรียนในการสร้างการเรียนรู้ ในฐานะพันธมิตรที่ทำงานร่วมกันกับนักเรียนมากกว่า ผู้ดูแลการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีบทบาทอย่างแข็งขันและมีส่วนร่วมในการประยุกต์ใช้ทักษะในทางปฏิบัติจริงและมีความหมาย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

1.การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน เพื่อการสัมภาษณ์เชิงลึก พิจารณาความเหมาะสมเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถ

2.การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง สำหรับตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบพิจารณาความเหมาะสมและเป็นไปได้ และแบบพิจารณาเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถ และการประชุมกลุ่มแบบอิงผู้เชี่ยวชาญ

2.การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลความสำคัญจำเป็นและแนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

รวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ด้วยความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) พบว่า ระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ ประกอบด้วยสาระสำคัญ 7 ส่วนได้แก่ 1.ประวัติ 2.ปรัชญา 3.นิยาม 4.หลักการพื้นฐาน 5.องค์ประกอบ 6.ลักษณะ 7.ระบบการดำเนินงานสำคัญ 2 ระบบ คือ ระบบการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามความสามารถ และระบบสนับสนุน (แผนภาพ 4.1)

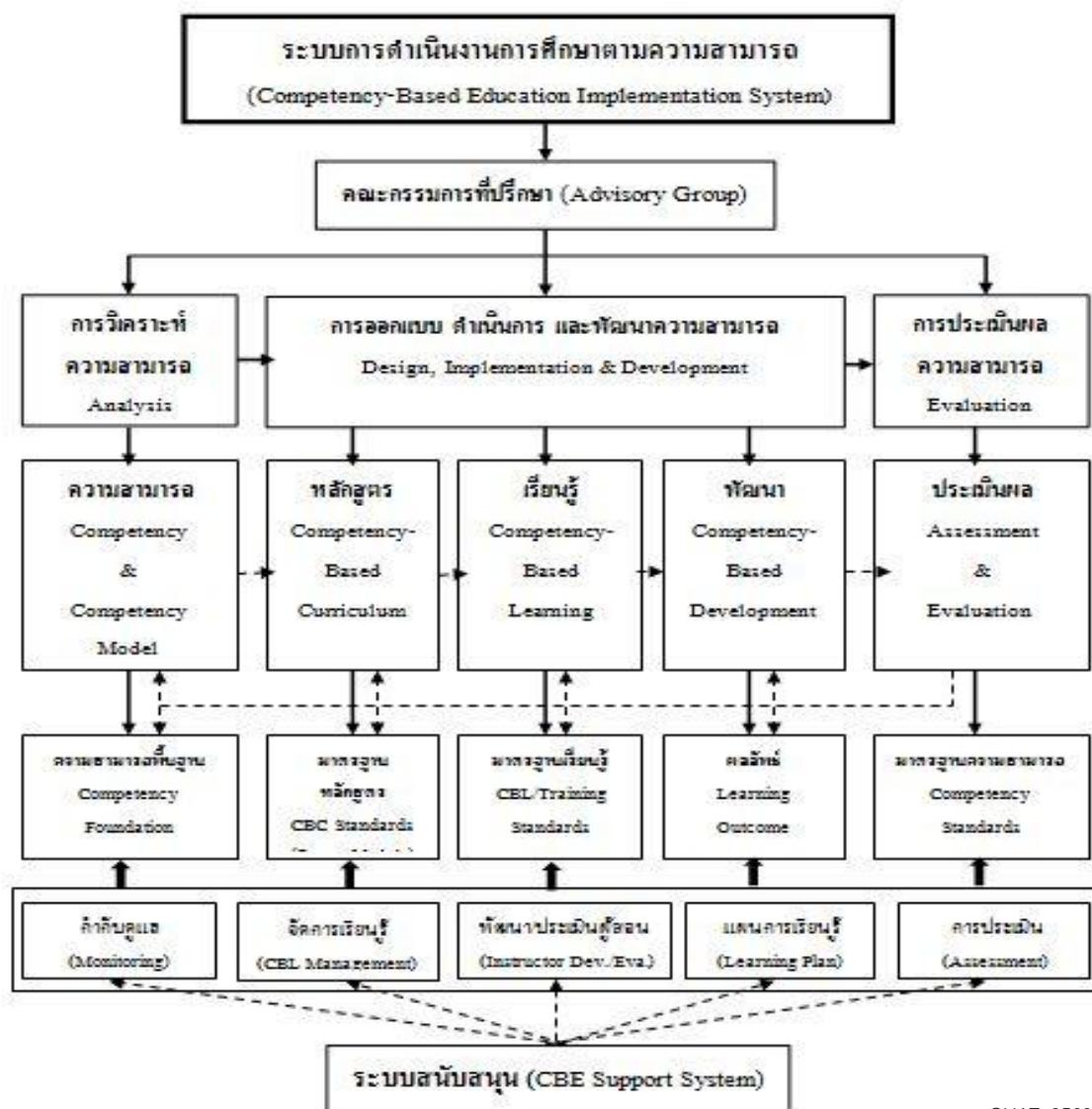
1.ระบบการดำเนินงานการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education System) คือ ระบบการดำเนินงานหลักในการจัดการศึกษาตามความสามารถ ประกอบด้วยระบบย่อยที่เชื่อมโยงกันแบบต่อเนื่อง 3 ระบบ ได้แก่ 1.ระบบความสามารถ (Competency System) 2.ระบบการออกแบบ ดำเนินการและพัฒนา (Design Implementing and Development System) 3.ระบบการประเมินผล (Evaluation System) ภายใต้การกำกับควบคุมโดย คณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory Group)

2.ระบบสนับสนุน (CBE Support System) คือ ระบบที่องค์กรพิจารณากำหนดขึ้นเพื่อสนับสนุนระบบการดำเนินงานหลักให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยระบบย่อยต่างๆ ได้แก่ 1.การกำกับดูแล (Monitoring) 2.การจัดการเรียนรู้ (Learning Management) 3.การพัฒนาและประเมินผู้สอน (Instructors Development and Evaluation) 4.แผนการเรียนรู้ (Learning Plan) 5.การประเมินผล (Assessment) และหรืออื่นๆ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถ กำหนดแนวทางการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ (Three Phase) ทั้ง 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิเคราะห์ (Competency Analysis) เป็นการกำหนดความสามารถ-โมเดลความสามารถ ระบุปัจจัยความสำเร็จ 5 ด้าน 25 ตัวบ่งชี้ ระยะที่ 2 การออกแบบกระบวนการเรียนรู้ความสามารถ (Designing Implement & Development) เป็นการออกแบบ

กระบวนการเรียนรู้/การฝึกอบรมพัฒนาความสามารถ ระบุปัจจัยความสำเร็จ 6 ด้าน 45 ตัวบ่งชี้ ระยะที่ 3 การประเมินผลความสามารถ (Evaluation)

เป็นการประเมินผลการจัดการศึกษาตามความสามารถ ระบุปัจจัยความสำเร็จ 7 ด้าน 50 ตัวบ่งชี้ (แผนภาพ 4.2)

CHAT :2563

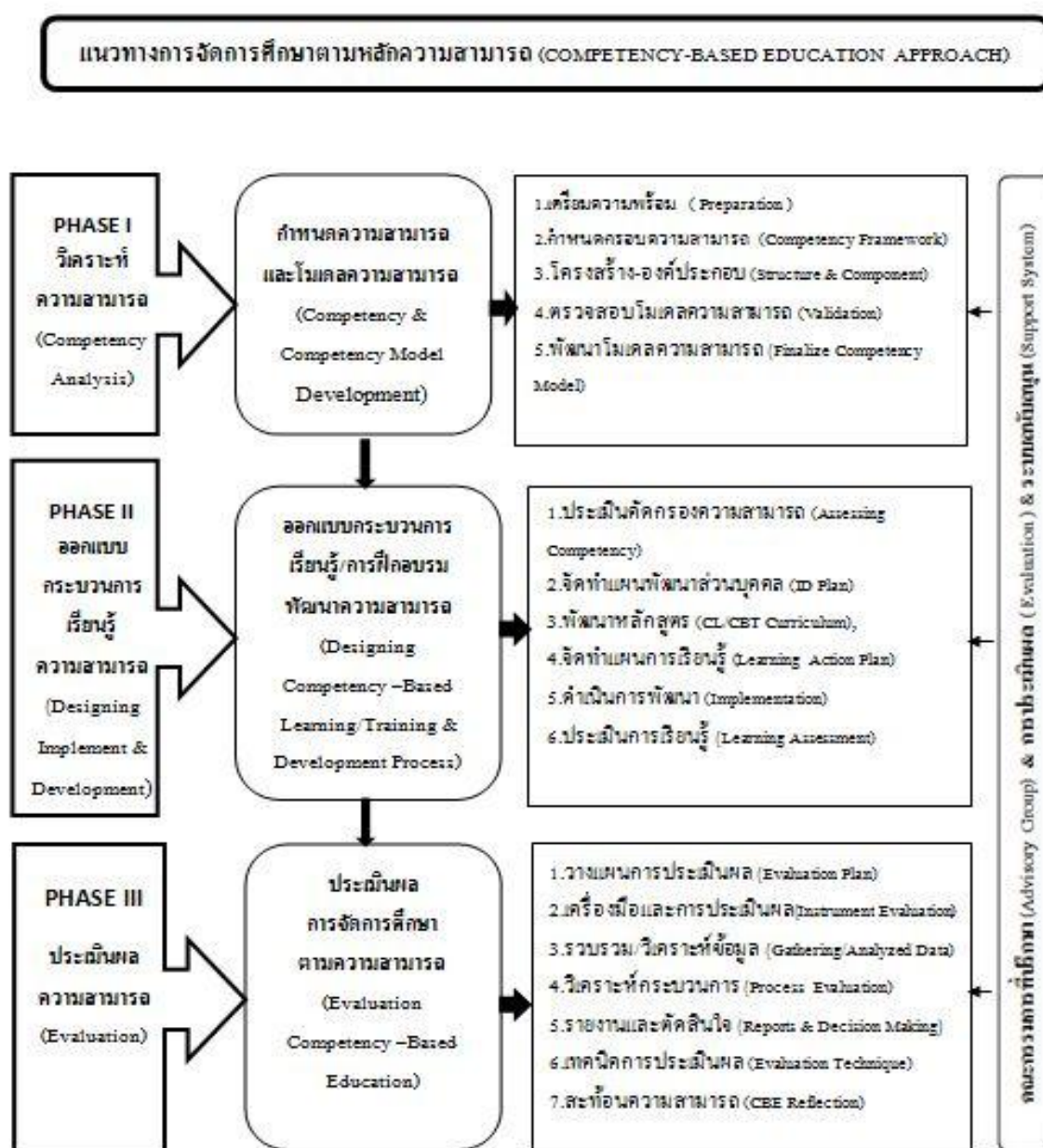
แผนภาพ 4.1 ระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Education System)

1.ระบบการวิเคราะห์ความสามารถ (Competency Analysis) คือ ระยะแรกของการดำเนินงานระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถทั้งหมด เป็นการวิเคราะห์ที่มีเป้าหมายเพื่อกำหนดความสามารถและโมเดลความสามารถ (Competency and Competency Model) ให้ได้กรอบความสามารถพื้นฐานที่นำไปใช้สู่การดำเนินงานในขั้นต่อไป โดยดำเนินการตามหลักการและแนวทางการสร้างและพัฒนาโมเดลความสามารถ (Competency Model Development)

2.ระบบการออกแบบ ดำเนินการและพัฒนาความสามารถ (Designing Competency -Based Training & Development Process) คือ ระยะที่ 2 ของการดำเนินงานระบบการจัดการศึกษาตาม

ความสามารถทั้งหมด เป็นการนำกรอบความสามารถจากระยะที่ 1 มาดำเนินการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาความสามารถ ตามหลักการ แนวทางและบริบทการนำความสามารถไปใช้

3. ระบบการประเมินผลการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Evaluation Competency –Based Education) คือ ระยะที่ 3 ของการดำเนินงานระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ เป็นการออกแบบระบบการประเมินที่อาจประกอบด้วย การประเมินการเรียนรู้ความสามารถและการประเมินผลการดำเนินงาน

CHAT:2563

แผนภาพ 4.2 แสดงแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักความสามารถ

1. ระยะเวลาที่ 1 (PHASE I) เป็นส่วนแรกโดยการวิเคราะห์กำหนดความสามารถและโมเดลความสามารถ (Competency & Competency Model Development) มีเป้าหมายเพื่อให้ได้กรอบความสามารถและโมเดลความสามารถ (Competency and Competency Model) สำหรับใช้เป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การดำเนินงานขั้นตอนต่อไป การได้มาของความสามารถในระยะแรก ต้องดำเนินการตามแนวทางการสร้างและพัฒนาโมเดลความสามารถ (Competency Model Development)

ผลลัพธ์สำคัญ คือ ความสามารถ (Competency) และโมเดลความสามารถ (Competency Model) ของกลุ่มเป้าหมายที่จะพัฒนาความสามารถ (นักเรียน/ผู้รับการฝึกอบรม)

2. ระยะเวลาที่ 2 (PHASE II) เป็นส่วนที่สอง โดยการออกแบบกระบวนการเรียนรู้/การฝึกอบรมพัฒนาความสามารถ (Designing Competency –Based Training & Development Process) เป็นการนำกรอบความสามารถจากระยะที่ 1 มาดำเนินการออกแบบกระบวนการเรียนรู้/การฝึกอบรมและการพัฒนาความสามารถ

ผลลัพธ์สำคัญ คือ

2.1 ผลการประเมินคัดกรอง (Prior Learning assessment : PLA)

2.2 ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามความสามารถ (Competency Learning Outcome)

2.3 หลักสูตรความสามารถ (Competency-Based Learning/Training Curriculum)

2.4 แผนการเรียนรู้/แผนการสอน/แผนการฝึกอบรม (Learning/Teaching/Training Plan)

2.5 การดำเนินงานจัดการเรียนรู้/การฝึกอบรม และการส่งมอบ (Learning/Training Implementation and Delivery)

2.6 ผลการประเมินตามโครงสร้างหลักสูตร (Assessment Result in Curriculum structure)

ระยะที่ 3 (PHASE III) เป็นส่วนที่สาม โดยออกแบบการประเมินผลการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Evaluation Competency –Based Education) ที่มีเป้าหมายเพื่อเป็นการวัดและประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาตามความสามารถทั้งระบบว่าประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาตามความสามารถเพียงใด ในระยะนี้ดำเนินการตามแนวทางการประเมินผลการจัดการศึกษาตามความสามารถ (Competency-Based Evaluation : CBE)

ผลลัพธ์สำคัญ คือ

3.1 ผลการประเมินตามรูปแบบ (Formative Evaluation)

3.2 ผลการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation)

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมและเป็นไปได้

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการนำแนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถไปใช้จัดการศึกษาตามความสามารถ

ระยะ ที่	แนวทางการดำเนินงาน การจัดการศึกษาตามความสามารถ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	ระดับ	อันดับ
1	การกำหนดความสามารถและโมเดล ความสามารถ	4.53	มากที่สุด	1	4.51	มากที่สุด	1
2	การออกแบบกระบวนการเรียนรู้/การ ฝึกอบรมพัฒนาความสามารถ	4.50	มากที่สุด	2	4.31	มากที่สุด	3

ระยะ ที่	แนวทางการดำเนินงาน การจัดการศึกษาตามความสามารถ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	ระดับ	อันดับ	$\bar{X}$	ระดับ	อันดับ
3	การประเมินผลการจัดการศึกษาตาม ความสามารถ	4.34	มากที่สุด	3	4.38	มาก	2
	เฉลี่ย	4.45	มากที่สุด	-	4.40	มากที่สุด	-

จากตาราง พบว่าแนวทางการจัดการศึกษาตามความสามารถโดยภาพรวมทุกด้านมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ดำเนินการจัดการศึกษาตามความสามารถมากที่สุด

ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาตามความสามารถ

1.ระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ มีระบบย่อยในการดำเนินงาน 3 ส่วนที่ต่อเนื่องกันได้แก่ 1.ระบบการวิเคราะห์ความสามารถ 2.ระบบการออกแบบการเรียนรู้ความสามารถ และ 3 ระบบการประเมินความสามารถ ซึ่งองค์กรทางการศึกษาที่จะนำระบบนี้มาใช้ ต้องดำเนินการระบบทั้งสามส่วนที่ต่อเนื่องกัน เนื่องจากผลลัพธ์จากระบบย่อยหนึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานในระบบย่อยอื่นๆ การหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินงานย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของระบบและการเรียนรู้ตามความสามารถของผู้เรียน

2.การดำเนินงานตามระยะที่ 1 การวิเคราะห์ความสามารถ เป็นส่วนแรกที่สำคัญที่สุด มีเป้าหมายให้ได้มาซึ่งความสามารถและโมเดลความสามารถของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการดำเนินงานในระบบย่อยอื่น และประการสำคัญต้องดำเนินการตามหลักการได้มาของความสามารถหรือโมเดลความสามารถ (Competency Model Development)

3.การดำเนินงานตามระยะที่ 2 การออกแบบระบบการเรียนรู้ความสามารถ มีขั้นตอนการดำเนินงานและเป้าหมายที่ซับซ้อนซึ่งเป็นระบบย่อยหลายขั้นตอน และแต่ละขั้นตอนมีกระบวนการดำเนินงานที่อิงหลักการแนวคิดแนวปฏิบัติเชิงทฤษฎี ดังนั้น การศึกษาในเชิงลึกของกระบวนการจะช่วยให้

องค์กรทางการศึกษาบรรลุเป้าหมายของระบบที่สองนี้ได้

4.การดำเนินงานตามระยะที่ 3 การประเมินผลถือเป็นหัวใจหลักของระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ ที่อาศัยการประเมินเป็นเครื่องมือสำคัญและแทรกอยู่ในทุกระยะทุกขั้นตอน การออกแบบระบบการประเมินจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือ ผลการเรียนรู้ความสามารถของผู้เรียน

5.กระบวนการจัดการศึกษาตามความสามารถ องค์กรทางการศึกษาอาจประยุกต์ให้มีระยะหรือขั้นตอนการดำเนินงานตามบริบทหรือความต้องการขององค์กร แต่ต้องยึดหลักการสำคัญของการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง 3 ประการคือ การได้มาของความสามารถและโมเดลความสามารถ การออกแบบการเรียนรู้ตามความสามารถ และการประเมินผลตามความสามารถ

6.การระดมความคิดในการจัดการศึกษาตามความสามารถจากผู้เกี่ยวข้องภาครัฐ ผู้บริหารการศึกษา นักการศึกษา นักวิชาการ และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาตามความสามารถ ดึงเอาประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้องแต่ละคน ร่วมระดมความคิดในด้านต่างๆ จะทำให้มีข้อมูลทุกแง่มุมและได้แนวคิดใหม่ๆ ที่จะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อนำไปสู่แนวทางการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย การประเมินผล และ

ข้อสรุป และเป็นการแสวงหาแนวทางที่เหมาะสม และเป็นไปได้ในการจัดการศึกษาตามความสามารถ

7.การวิจัยการจัดการศึกษาตามความสามารถ ในประเด็นต่างๆ มีประโยชน์ต่อการนำแนวคิดการจัดการศึกษาตามความสามารถมาใช้อย่างมาก อย่างไรก็ตาม งานวิจัยก็ควรอยู่ในกรอบของระบบการดำเนินงาน นั่นคือ งานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถและโมเดลความสามารถ, การออกแบบการเรียนรู้ตามความสามารถ และการประเมินผลตามความสามารถ

8.การจัดการศึกษาตามความสามารถที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด นอกจากจะอาศัยการออกแบบการดำเนินงานที่ดีแล้ว ระบบ

สนับสนุนต่างๆก็มีความสำคัญและจำเป็นมากต่อการขับเคลื่อนระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งชุมชนสนับสนุน ควรต้องได้รับการศึกษาเรียนรู้ การฝึกอบรมให้มีความรู้ ทักษะและความสามารถที่จะดำเนินงานระบบการจัดการศึกษาตามความสามารถในระดับที่เชื่อมั่นได้ว่าจะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ดังนั้น การผลิตเอกสารองค์ความรู้ การจัดทำคู่มือต่างๆ รวมทั้งการจัดให้มีโครงการฝึกอบรมและประเมินผล จึงเป็นสิ่งที่ระดับนโยบาย วางแผน และองค์กรทางการศึกษาต้องคำนึงถึงและให้ความสำคัญอย่างที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- [1] ชัชรินทร์ ชวนวัน (2557). *การพัฒนาโมเดลสมรรถนะเพื่อพัฒนาทรัพยากรบุคคลในองค์กรทางการศึกษา*. งานวิจัยการปฏิบัติงานในตำแหน่งนักพัฒนาทรัพยากรบุคคล ชำนาญการพิเศษ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. นครปฐม.
- [2] Alexander Thackaberry .(2017). *COMPETENCY-BASED EDUCATION MODELS: AN EMERGING TAXONOMY*. A dissertation submitted to the Kent State University College of Education, Health, and Human Services in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy.
- [3] Dubois, D. D., & Rothwell, J. W. (2000). *The Competency toolkit Volume I*, Amherst, Mass. : HRD Press.
- [4] Gervais J.(2016). *The operational definition of competency-based education*. Social Work Department, University Wisconsin-River Falls, River Falls, WI, USA. The Journal of Competency-Based Education, Accepted 7 March 2016. Wiley (John Wiley & Sons).
- [5] Jacquelyn Baughman .(2012). *Student professional development : Competency based learning and assessment in an undergraduate industrial technology course*. A dissertation submitted to the graduate faculty in partial fulfillment of the requirements for the degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY. Iowa State University Ames, Iowa 2012.
- [6] Kellogg, Sara.(2018).*Competency Based Education: Best Practices and Implementation Strategies For Institutions of Higher Education*. A Dissertation in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctorate in Education.

.....